

Remiss: Lunds program för ekologisk hållbar utveckling, LundaEko 2021-2030

Förslag till beslut

Byggnadsnämnden beslutar

att yttra sig i enlighet med stadsbyggnadskontorets tjänsteskrivelse

Sammanfattning

LundaEko 2021-2030 har kommit på remiss till stadsbyggnadskontoret, som ombeds yttra sig med fokus på programmets övergripande struktur och innehåll samt förslag på mål, ansvarsfördelning och ekonomiska konsekvenser.

Stadsbyggnadskontoret tycker att programmet har en tydlig struktur och upplägg samt att det är positivt att programmet samordnas med det sociala programmet. Stadsbyggnadskontoret anser dock att det behöver förtydligas hur Lundaeko förhåller sig till översiktsplanen, då båda är beslutade av kommunfullmäktige. Vidare behöver ansvaret som anges i programmet förtydligas i relation till nämndernas ansvar och delegationsordning. I övrigt har stadsbyggnadskontoret kommentarer kring målens formuleringar och ansvarsfördelningen i de olika delmålen.

Arbete med och uppfyllandet av LundaEko kan innebära behov av resurser för utredningar och nya arbetssätt, exempelvis kopplat till GIS.

Underlag för beslutet

- Stadsbyggnadskontorets tjänsteskrivelse 2020-11-06
- Följebrev internt – remiss LundaEko 2020-09-16
- Beslutad remissversion LundaEko 2021-2030 2020-09-16 (rättad 2020-09-22)
- Bilaga 1 (Indikatorer) till Remissversion LundaEko 2020-09-16
- Protokollsutdrag kommunstyrelsens miljö- och hälsoutskott 2020-09-08 § 39 Utskick av förslag till nytt LundaEko

2020-11-06

Diarienummer

BN 2020/0321

Ärendet

Bakgrund

Kommunstyrelsens miljö- och hälsoutskott beslutade vid sitt sammanträde den 8 september att skicka ut Lunds program för ekologisk hållbar utveckling, LundaEko 2021–2030, på remiss. Det nya programmet utgår från FNs 17 globala mål samt de svenska miljökvalitetsmålen och är, tillsammans med Lunds program för social hållbar utveckling (lund.se/hallbaralund) en grundpelare i kommunens hållbarhetsarbete. Programmet tar upp viktiga utmaningar för att vi i Lund ska kunna leva ett gott liv inom planetens gränser.

Remissinstanserna är särskilt ombedda att besvara följande frågor:

- Den övergripande strukturen och innehållet i programmet
- Förslagen på huvudmål, delmål, ansvarsfördelning samt ekonomiska konsekvenser

Remissversionen av LundaEko följer samma struktur som Program för social hållbarhet och programmen har utformats för att kunna följas på samma sätt. Remissversionen av LundaEko innehåller sex prioriterade områden, jämfört med tidigare åtta. De sex områdena är:

1. Konsumtion och produktion
2. Miljö och hälsofarliga ämnen
3. Klimat och energi
4. Boende och närmiljö
5. Biologisk mångfald och ekosystemtjänster
6. Yt- och grundvatten

Varje prioriterat område innehåller delmål samt ett antal indikatorer (bilaga 1) kopplade till respektive delmål för uppföljning.

Föredragning

Stadsbyggnadskontoret är positiva till förslaget till nytt LundaEko, och anser att det har blivit tydligare i sitt upplägg och i formuleringar jämfört med tidigare program. Ansvarsfördelning och programmets omfattning i kommunen har också förtydligats. Det är också positivt att det har samordnats med program för social hållbarhet och Stadsbyggnadskontoret ser gärna att det samarbetet fördjupas och fortsätter att utvecklas.

Stadsbyggnadskontorets viktigaste styrdokument är översiktsplanen. Det finns tydliga beröringspunkter mellan översiktsplanen

2020-11-06

Diarienummer

BN 2020/0321

och LundaEko, och i stort så samspelar dessa styrdokument i sina målformuleringar och inriktningar. Stadsbyggnadskontoret saknar en beskrivning i LundaEko över hur dessa två dokument förhåller sig och hur de ska tolkas i relation till varandra. De fyller olika funktioner inom kommunen och har olika bakgrund till sitt framtagande. Översiktsplanen är ett lagstadgat dokument som utgör en beskrivning över kommunens viljeinriktning avseende framtida användning av mark och vatten i kommunen, och som omfattar alla tre dimensioner av hållbarhet; ekologisk, ekonomisk och social. De ekologiska visionerna och målen i översiktsplanen är i linje med LundaEko II. Översiktsplanen gör avvägningar mellan olika intressen i sin beskrivning av framtida mark- och vattenhushållning. LundaEko är kommunens vision och mål avseende kommunens ekologiska hållbarhet, och beslutas liksom översiktsplanen av kommunfullmäktige. Det är inte lagstadgat, men tydliggör hur kommunen arbetar för att uppnå internationella och nationella mål och åtaganden inom Agenda 2030 och miljö kvalitetsmålen. Då båda dessa dokument beslutas av kommunfullmäktige är det viktigt att det framgår hur de ska tolkas i relation till varandra.

Stadsbyggnadskontoret tolkar remissen som att byggnadsnämnden i LundaEko är ansvarig för översiktsplanen och delmål kopplade till denna. Eftersom byggnadsnämnden har ansvar för översiktsplanen på uppdrag av kommunstyrelsen är det bra om ansvarsfördelningen för denna typ av dokument och processer förtydligas i LundaEko.

När det gäller ansvarsfördelning av delmålen och då särskilt huvudansvaret, skulle ett förtydligande behövas gällande vem som har det övergripande samordningsansvaret när det finns flera utpekade som huvudansvariga. Ett förslag är att kommunstyrelsen ges det ansvaret, där de finns med.

Stadsbyggnadskontoret har följande kommentarer direkt kopplade till de aktuella delmålen.

Delmål 1.5: Byggnadsnämnden ansvarar för den fysiska planeringen av mark och vatten i kommunen. Däremot kan byggnadsnämnden inte påverka hur verksamheter bedrivs på marken och vilka jordbruksmetoder som används. Stadsbyggnadskontoret ifrågasätter därför Byggnadsnämndens huvudansvar under delmål 1.5 eller önskar ett förtydligande av vad ansvaret avser. De föreslagna indikatorerna har inte någon tydlig koppling till byggnadsnämndens verksamhet.

Delmål 2.3: Föreslår att tekniska nämnden och servicenämnden anges som ansvariga, utifrån sina roller som fastighetsägare.

Delmål 3.2: Det är ett utmanande mål som går längre än både det nationella och regionala målet om 70 % minskning av utsläpp av

2020-11-06

Diarienummer

BN 2020/0321

växthusgaser från transporter. Stadsbyggnadskontoret vill uppmärksamma detta och att det kommer kräva stora förändringar i sättet vi planerar, lever och transporterar oss samt omfattande investeringar om vi ska ha en möjlighet att nå detta delmål.

Delmål 3.3: Stadsbyggnadskontoret är positiva till att målet finns med, men ser utmaningar i uppföljning över tid av målet och att det kan krävas utvecklade metoder för att följa målets uppfyllnad.

Delmål 3.6: Delmålet föreslås få rubriken *Förebyggande klimatanpassning*. Tekniska nämnden är i stor utsträckning ansvariga för att genomföra de åtgärder som krävs för att klimatanpassa kommunen och bör därför vara huvudansvariga.

Delmål 3.7: Delmålet föreslås få rubriken *Beredskap och hantering för klimatanpassning*

4. Boende och närmiljö. I den inledande texten beskrivs kulturmiljövärden, med stort fokus på landskapet och de biologiska värdena. Då målet handlar om boende och närmiljö och med hänsyn till de rika kulturmiljöerna inom den byggda miljön i Lund så vore det bra om dessa värden förtydligas i texten.

Vidare gällande texten om förtätning och jordbruksmark föreslår Stadsbyggnadskontoret att i stycket endast skriva förtätning, och utelämna staden. Förtätning är en fråga även i tätorterna i Lunds kommun och inte enbart i staden. Vidare innebär förtätning med fler bostäder att industrimark tas i anspråk som då behöver hitta ny mark. Detta utelämnas i textens nuvarande formulering och kan behöva ses över. Förtätning innebär att många konflikter kan uppstå med olika konsekvenser som följd, bland annat för ekosystemtjänster som underlättar livet i staden. Stadsbyggnadskontoret föreslår att stycket byts ut mot stycket nedan:

Lund har den bördigaste åkermarken i Sverige, denna behöver skyddas för att säkra en långsiktig livsmedelsförsörjning. Mer byggnation behöver ske genom förtätning än genom exploatering av jordbruksmark. Förtätning kan dock innebära risk för att grundläggande ekosystemtjänster för en hållbar stad inte får förutsättningar att fungera tillfredställande, vilket kan orsaka problem med vattenhantering, värme, färre tysta områden och luftföroreningar. Lunds kommun måste hantera dessa målkonflikter och noga avvägda beslut behöver kontinuerligt fattas.

Delmål 4.2: Det är positivt att det tydliggörs vilka riktvärden som ska följas enligt delmålet. För buller bör det specificeras vilka beslutade rikt-gränsvärden som avses.

Delmål 4.4: Formuleringen i delmål 4.4 skiljer från översiktsplanens mål om jordbruksmark. Då både är fullmäktigebeslut vore det

2020-11-06

Diarienummer

BN 2020/0321

positivt om skrivningarna är likvärdiga, för att tolkningsfrågor inte ska uppstå. Stadsbyggnadskontoret föreslår därför att formuleringarna anpassas till översiktsplanens mål (se nedan) alternativt att meningen om den högklassiga jordbruksmarken (klass 8-10) utgår. Översiktsplanens mål omfattar utöver bebyggelse även större infrastrukturanläggningar och liknande.

Översiktsplanens mål angående jordbruksmark: Kommunen ska främst växa genom förtätning i en sammanhållen och resurseffektiv bebyggelsestruktur där jordbruksmarken så långt som möjligt bevaras.

Vidare föreslår stadsbyggnadskontoret att inledningen *Kommunkoncernen ska* i delmålet stryks från målformuleringen och att målet inleds med *I framtida bebyggelseplanering*. Detta för att förtydliga att det gäller all bebyggelseplanering och markanvändning i kommunen.

Delmål 4.5: Stadsbyggnadskontoret önskar ett tillägg i målformuleringen om att Lunds kommun bör vara en föregångare i våra egna fastigheter avseende de kulturhistoriska värdena. Servicenämnden föreslås också att vara ansvarig för delmålet med hänsyn till de fastigheter som de äger och förvaltar. Det kan också innebära att nya indikatorer behöver tas fram.

Stadsbyggnadskontoret föreslår att i målformuleringen använda begreppet kulturhistoriska arv istället för kulturella och historiska arv.

Delmål 5.1: I målformuleringen bör det framgå vilken grönyta som avses. Stadsbyggnadskontoret förespråkar att det är andelen grönyta inom tätorterna som avses alternativt att målet förtydligas avseende grönytan. Indikatorerna visar på en bredare ansats för målet som helhet, men just grönytan bör preciseras till tätorterna. Målets uppfyllnad är utmanande och kommer kräva resurser för att uppnås samt uppmärksammas ytterligare i planeringen. Vidare bör även kommunstyrelsen vara huvudansvarig för målet.

Delmål 5.2: Tekniska nämnden och byggnadsnämnden bör ges huvudansvar.

Delmål 5.3: Kommunstyrelsen bör stå som huvudansvarig.

Delmål 5.4: Stadsbyggnadskontoret har inga kommentarer på målet, men anser att tekniska nämnden bör dela huvudansvaret då de genomför åtgärder och skötselinsatser. Vidare ser stadsbyggnadskontoret behov av indikatorer för att följa utvecklingen av naturvärden och samband i en större skala. Stadsbyggnadskontoret är gärna delaktiga i framtagandet av sådana indikatorer.

2020-11-06

Diarienummer

BN 2020/0321

Delmål 5.5: Angående invasiva arter bör det finnas en beskrivning av lagutrymmet för denna fråga. Då invasiva arter är ett växande problem kan detta med fördel lyftas i den inledande texten för det prioriterade området, och där också ange hur lagen kring hantering av invasiva arter ser ut.

Delmål 6.1 och 6.2: Stadsbyggnadskontoret är positiva till målets formulering, men vill betona behovet av samordning och förvaltningsövergripande arbete i dessa frågor. Behov av ekonomiska resurser kommer uppstå om målen ska nås.

Delmål 6.3: Servicenämnden och LKF kan läggas till som delansvariga, då de i sina verksamheter har goda möjligheter att arbeta med cirkulär vattenhushållning, både i byggnader och i drift och skötsel av exempelvis parker och skolgårdar.

Beredning

Representanter från Stadsbyggnadskontoret har varit engagerade i framtagandet av förslaget till reviderat Lundaeko och yttrandet har beretts inom Stadsbyggnadskontoret.

Barnets bästa

Barn berörs genom att vi skapar förutsättningar för ett hållbart framtida samhälle. LundaEko och Stadsbyggnadskontorets arbete i relation till detta bidrar i en positiv riktning för barnen och deras framtida levnadsmöjligheter.

En barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet.

Ekonomiska konsekvenser

Uppfyllande av flera mål innebär ekonomiska konsekvenser för kommunens verksamhet. Då stadsbyggnadskontoret inte själva genomför praktiska åtgärder innebär genomförandet av LundaEko och dess måluppfyllnad främst ett ökat behov av utredningar och nya arbetssätt, till exempel kopplat till GIS, som kräver ekonomiska resurser.

Cecilia Hansson
Översiktsplanechef

Susanna Bruzell
Hållbarhetsstrateg

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse

7 (7)

2020-11-06

Diarienummer

BN 2020/0321